

EESTI EVANGEELIUMI LUTERIUSU KIRIKU LOS ANGELESE KOGUDUS

1306 West 24th Street, Los Angeles, CA 90007

KOGUDUSE TEATED

DETSEMBER 2017

NR. 6

Kirik: Latvian Ev. Lutheran Church, 1927 Riverside Dr., Los Angeles CA 90039

Õpetaja: Enn Auksmann
18 Flaxwood
Irvine, CA 92614
Tel. (949) 387-4109
Mobiil (310) 745-0450
padrepaul@mac.com

Esimees: Heino Nurmberg
80119 Palm Circle Dr.
La Quinta, CA 92253
Tel. (760) 775-9160
Mobiil (714) 785-0583
Hnurmberg@earthlink.net

Laekur: Uve Sillat
11033 Braddock Dr.
Culver City, CA 90230
Tel. (310) 836-4210
Mobiil (626) 476-6394
Sillat@att.net

E.E.L.K. Los Angelese koguduse koduleht Internetis: <http://www.eelk-kirik.com/Los-Angeles/>

JÕULUD

– MEIE ISSANDA JEESUSE KRISTUSE SÜNDIMISE PÜHA

Hiljuti võis ajalehest Postimees lugeda, et „liri katoliku preestri Desmond O’Donnelli arvates on sõnad jõulud ja lihavõttepäha kaotanud igasuguse püha tähenduse” ning “kõik kristlased peaksid lõpetama sõna jõulud kasutamise, sest selle tähenduse on röövinud jõuluvana ja põhjapõdrad ning seetõttu pole sellel enam mingit püha tähendust”.

Muidugi ei pidanud too preester tegelikult silmas sõna *jõulud* – inglise keeles *Yule* –, vaid sõna *Christmas*. Kuna see viitab otseselt Kristusele ning selle algvormiks on *Cristesmaesse* – Kristuse missa –, mis tuleneb tõenäoliselt sellest, et jõuluööl peeti vanal ajal Kristuse sündimise tähistamiseks erandlikult lausa kolm väga pidulikku jumalateenistust, siis mõjub preestri üleskutse esimesel hetkel väga ehmatavana.

Kas tõesti peakski kirik jäägitult kapituleeruma, tunnistades, et Kristus on jõuludest täielikult pagendatud, ning jätma need kaunid pühad lõplikult need usurpeerinud ärimeeste saagiks? “Oleme kaotanud jõulud – täpselt nagu kaotasime ülestõusmispühad – ja peaksime selle sõna kasutamise lõpetama. See on meilt juba röövitud ja nüüd tuleb sellega leppida,” tsiteerib Postimees isa O’Donnelli.

Uudise algteksti vaadates too vaimulik siiski päriselt kapituleeruda ei soovita. Nimelt ütleb ta veel: “Minu usuline kogemus seoses tõeliste jõuludega (ingliskeelses tekstis *Christmas*) on väga sügav ja reaalne – nagu õhk, mida ma hingan. Ma lihtsalt püüan päästa jõulude reaalsust usklike jaoks, loobudes sõnast “*Christmas*” ning asendades selle ühe teise sõnaga.”

Õigupoolest on ka kommerts- ja “ilmalike” jõulude kohta inglise keeles juba ammu kasutusel mitmeid sõnu, näiteks *Chrimble* või *Crimbo* või veelgi tavalisem *Xmas*.

Eriti viimane on äärmiselt kõnekas, vähemalt selle jaoks, kellele meeldib veidi tähti närida. Nimelt, kui *Christmas* on selgelt seotud Kristusega, siis mida või keda võiks tähistada *Xmas*? Teame, et täht X on üleüldiselt kasutusel tundmatut tähistava sümbolina, olgu matemaatilises või

mitteteadaolevaid isikuid, sündmusi, põhjuseid või aega märgistavas tähenduses. Kas pole see siis ka väga heaks tunnuseks paljude, isegi kristlikus kultuuriruumis elavate inimeste jõuludele – nad tähistavad “midagi”, aga mida või keda, seda nad ei tea või ei huvitagi see neid...

Eestikeelne *jõulud* on germaani laen ning selle alg tähenduseks on tõenäoliselt lihtsalt pidupidamine. Kirik on selle sõna rahvatraditsioonist üle võtnud, aga kasutab sellele lisaks ka n-ö ametlikku nimetust: *Meie Issanda Jeesuse Kristuse sündimise püha*. See vastab täpselt ladinakeelsele nimele *Nativitas Domini Nostri Jesu Christi* – ja võib-olla paljudele üllatuseks on samasugune nimetus olemas ka inglise keeles: *The Nativity of Our Lord Jesus Christ*.

Usutavasti ongi kas *Nativity* või prantsuse keelest laenatud sama tähendusega *Noël* see sõna, mida Postimehe poolt tsiteeritud iiri preester silmas peab, kui ta kõneleb sõna *Christmas* asendamisest millegi muuga.

Peaasi, et me püha enda tähendust millegi muuga ei asenda. See, kui kirikupühaga kaasneb palju rahvalikke traditsioone, on hea ja kaunis, kuna see näitab, kui tähtis see püha inimeste jaoks on. Küllap igaühel seostub jõuludega midagi taolist: olgu selleks põhjamaises ööhämaruses vastu hiilgav kohev säravvalge lumevaip, haljas ja imeliselt lõhnav kuusepuu, kingitused, piparkoogid, laulud, mis on nii tuttavad, aga ei tüüta kunagi ära, või isegi rohkem moodsasse aega kuuluvad põhjapõdrad, jõuluvana ja päkapikud – see kõik on midagi, mis inimesi seletamatul kombel üksteisega ühendab ning annab jõudu püsimiseks isegi neile, kes on üksi või kipuvad elule jalgu ja alla jääma.

Aga alles siis, kui mõistame, et kõik see on vaid meie inimlik tegu vastusena Jumala imelisele armuteole Kristuses, omandavad jõulud koos kõige nende juurde kuuluvaga oma tõelise suuruse, sügavuse ja sära. Nii nagu seisab näiteks meile nii tuntud ja armsa Kuusepuu-laulu viimases salmis:

*Oh jõulupuu, oh jõulupuu, su valgus on nii hiilgav.
Veel kirkam valgus selle ees, kes taeva leiab Jeesuses.
Oh jõulupuu, oh jõulupuu, su valgus on nii hiilgav.*

Üks tähtsamaid vanakiriklikke tekste, mida nimetatakse suure 4. sajandil elanud kirikuisa järgi Athanasiuse usutunnistuseks, ütleb kristliku usu põhisisu kokku võttes muuhulgas nõnda:

Igaveseks pääsemiseks on vajalik ustavalt uskuda meie Issanda Jeesuse Kristuse lihakssaamist.

Niisiis on õige usk, kui me usume ja tunnustame, et meie Issand Jeesus Kristus, Jumala Poeg, on samaaegselt Jumal ja inimene – Ta on Isa olemusest enne kõiki aegu sündinud Jumal ja naise olemusest ajalikult sündinud inimene.

Täiuslik Jumal, täiuslik inimene, mõistusliku hingest ja lihast inimesena, kes on meie päästmiseks kannatanud, laskunud alla põrgusse, tõusnud üles surmast, läinud üles taevasse, istub Isa paremal käel, sealt ta tuleb kohut pidama elavate ja surnute üle; Tema tulles tõusevad kõik inimesed üles oma kehadega ja annavad aru oma tegudest – ja kes on head teinud, lähevad igavesse ellu, kes on halba teinud, igavesse tulle.

See on jõulude – Meie Issanda Jeesuse Kristuse sündimise püha – tõeline sisu ja tähendus: tunnustus Jumalast, kes on armastusest meie vastu kinkinud oma Poja meie Lunastajaks ja Õnnistegijaks, et ükski, kes Temasse usub, et hukkuks, vaid meil oleks igavene elu.

Tähtsam kui sõnad, millega me seda püha tähistame, on viis, kuidas me seda teeme. Ja veelgi tähtsam kui meie teod on Jumala igavene lunastustegu Kristuses.

Õnnistatud Issanda sündimise püha kõigile!

Õpetaja Enn Auksmann

JUMALATEENISTUSE ALGUSOSA. PATUTUNNISTUS

Artiklitesarja eelmises osas alustasime jumalateenistuse üksikosade tutvustamist, jõudmata kaugemale päris algusest, nimelt jumalateenistuse algussalmidest ehk Introitusest, mis kujutavad endast tavaliselt psalmidest või prohvetikuulutustest, harvemini ka muudest pühakirjaraamatutest valitud salme, mille eesmärgiks on juhatada sisse konkreetse jumalateenistuse, päeva või püha põhiteema.

Algussalmidele järgneb meie traditsioonis koguduse ühine üldine patutunnistus. On kujunenud tava, et ilma armulauata jumalateenistusel tarvitatakse lühemat, Agenda alguses seisvas peajumalateenistuse korras olevat patutunnistust, armulauaga jumalateenistusel aga enamasti Agenda teises osas asuvat kiriklike talituste hulka kuuluvat pihitalituses leiduvat pikemat palvet.

Siinkohal on paslik teha väike ekskurss minevikku ning tuletada meelde nüüdseks vist kahjuks pea kõikjalt kadunud laupäevase pihil käimise või vähemalt koguduse ühise pihijumalateenistuse tava.

Nimelt aitavad sajanditagused ja vanemad kirikukroonikad ja aruanded mõista, et viimase poole sajandi jooksul vähemalt Eestis levinud ja nüüdseks samuti suurel määral unustatud "lauakirikusse kirjutamise" ehk armulauaks registreerimise komme on algselt olnud seotud enne armulauast osasaamist pihil käimisega. Kui isiklik ja põhjalik see piht viimaste sajandite jooksul oli, seda saab vaid mõistatada, aga igal juhul on teada, et vähemalt osas Eesti luterlikest kogudustest säilis see kuni teise maailmasõjani. Nii võime vastavaid märkusi lugeda Pärnu Eliisabeti koguduse aruannetest, samuti meenutasid seda veel 1990. aastate keskpaiku Paide koguduse vanemad liikmed: laupäeval mindi kas pastoraati õpetaja jutule pihile ja ennast armulauale kirja panema, või koguneti kirikusse õhtusele pihijumalateenistusele. Mõnes paigas toimus pihijumalateenistus ka pühapäeva hommikul, näiteks pool tundi enne peajumalateenistuse algust.

Pihijumalateenistuse ülesehitus on väga lihtne: alguslaul, mille ajal pihilised kogunevad altari ette; õpetaja avasõnad, pihikõne ja Agendas sõnasõnalt ette kirjutatud pihimanitsus; patutunnistuspalve; pattudest lahtimõistmine (millele võis lisanduda käte pealepanemisega pattude andeksandmise kuulutamine); tänapalve koos Meie Isa palvega; õnnistamine ja lõpulaul.

Juhul, kui pihitalitus peetakse jumalateenistuse alguses (väljakujunenud tava kohaselt armulauaga jumalateenistuse puhul) või vahetult enne seda, on kombeks seda veidi lühendada. Kõige olulisem erinevus ilma armulauata jumalateenistuse alguses kasutatavast üldisest patutunnistusest ei seisne aga eeskätt palve pikkuses, vaid selles, et pihitalituse puhul ei ole järgne pattude tunnistamisele mitte üldine armukuulutus, vaid konkreetne patust lahtimõistmine. Õpetaja ütleb kogudusele pärast patutunnistuse lugemist: *"Kui see on teie kõigi tõeline tunnistus ja palve, siis kostke: Jah!"*, ning alles pärast koguduse jaatavat vastust kuulutab pattudest lahtimõistmist, mille kulminatsiooniks on sõnad: *"...teile kuulutan mina kui kutsutud ja seatud Jumala Sõna sulane Jumala armu ja mõistan teid Issanda Jeesuse Kristuse käsul kõigist teie pattudest lahti – Jumala Isa, Poja ja Püha Vaimu nimel."*

Et rõhutada selle erilise patutunnistuse ja pattudest lahtimõistmise tähtsust ja seotust armulauaga, millele vana kirikliku tava kohaselt peab eelnema piht, peetakse pihitalitus mõnel pool ka vahetult enne armulauaaliturgia algust.

Ilma armulauata jumalateenistuse puhul juhatatakse patutunnistus sisse kas psalmisõnaga, mis tuletab meelde, kui õnnis on inimene, kelle üleastumine on andeks antud ja kelle patt on kinni kaetud (Ps 32:1), või kutsega enne Jumala ette astumist ja Tema kummardamist ning oma tänu ja palvete Tema ette toomist oma elu üle järele mõtelda ning oma patud Jumalale üles tunnistada. Patutunnistuspalvele järgneb üldine armukuulutus, milles tuletatakse meelde Jumala halastust

Jeesuses Kristuses ning kinnitatakse Tema armastust, mis päästab meid hukatusest ja kingib meile igavese elu lootuse.

Nii ühe kui teise patutunnistuspalve puhul tuleb meeles pidada, et tegemist ei ole pelga formaalsusega, vaid tõsise sisemise valmistumisega selleks, et astuda Jumala ette, et kohtuda oma Looja ja Issandaga, kelle käes on ka kohtumõistmine ja õigus. Me oleme patused, me eksime iga päev palju ja mitmel viisil ning oma arvatavale õigusele toetudes ei või me Jumala ees püsima jääda. Prohvetisõna ütleb: *“Me kõik oleme saanud roojaseks ja kõik meie õigused on määrdunud riide sarnased; me kõik oleme närtsinud nagu lehed ja meie süü kannab meid ära otsekui tuul!”* (Js 64:5) Ainult Jumala arm Jeesuses Kristuses on see, mis võib meid päästa ja tõeliselt õigeks teha, seepärast vajame ilmingimata Tema armu, patust lahtimõistmist ja halastust.

Eesti luterlikus traditsioonis on jumalateenistuse alguses seisev patutunnistus ühendatud esimesega vanakirikliku missa põhiosadest, nimelt *Kyrie*'ga. See nimetus tuleb kreeka keelest ning on lühend palvest *“Kyrie, eleison!”* – *“Issand, halasta!”* Vana tava kohaselt lauldakse või öeldakse kolm korda kolm korda: *“Kyrie, eleison! Kyrie, eleison! Kyrie, eleison! Christe, eleison! Christe, eleison! Christe, eleison! Kyrie, eleison! Kyrie, eleison! Kyrie, eleison!”* Meie Agendasse on sellest jäänud ühekordne *“Issand, halasta! Kristus, halasta! Issand, halasta!”*, mis ei kujuta endast enam iseseisvat jumalateenistuse osa, vaid millest on saanud üks patutunnistuse komponente: see järgneb, enamasti koguduse lauluna, õpetaja poolt kas üksinda või koos kirikulistega loetud patutunnistuspalvele, mille järel tuleb omakorda armukuulutus või pattudest lahtimõistmine.

Samamoodi on jumalateenistuse algusliturgia osaks ja seega patutunnistusega otseselt seotuks kujunenud järgmine traditsioonilise armulauuga jumalateenistuse põhiosa, nimelt *Gloria*. Ka see nimetus on lühivorm pikemast, õigupoolest Pühakirjast pärit ülistuslaulust, mille laulsid inglid Kristuse sündimise ööl ning mis ladina keeles kõlab järgmiselt: *“Gloria in excelsis Deo, et in terra pax hominibus bonae voluntatis.”* – eesti keeli: *“Au olgu Jumalale kõrges ja maa peal rahu, inimestest hea meel.”*

Gloria'st kõneleme pikemalt juba artiklisarja järgmises osas.

Enn Auksmann
koguduse õpetaja

“EESTI KIRIKU” SEINAKALENDER

Ajaleht “Eesti Kirik” väljaandel ilmunud 2018. aasta seinakalendrid on kohale jõudnud. Kalendrisse on kogutud Eestimaal 17. sajandil tegutsenud puunikerdaja Christian Ackermanni looming meie pühakodades. Nii on saanud oma lehekülje järgmised kirikud: Tallinna toomkirik, Hageri, Simuna, Järva-Madise, Türi, Koeru, Kullamaa, Rapla, Martna, Vigala, Juuru ja Rootsi-Mihkli.

Kalendri hinnaks on \$5.00 ja on saadaval Aili Rebaselt, tel. (949) 709-5292 ja 3. detsembril Eesti Maja jõululaadal.

SUVEPÄEVA RAHALINE ARUANNE

24. septembril 2017.a.

Sissetulekud

Loterii annetused	\$ 1,775.00
Piletite müük	\$ 575.00
Lõunasöök	\$ 329.00
Õlu, vein, karastavad joogid	\$ 152.00
Ülejäänud vorstide müük	\$ 29.00

Sissetulekud kokku \$ 2,860.00

Väljaminekud

Võidud	\$ 500.00
Rahalised võidud	\$ 250.00
Lõunasöögi kulud	\$ 160.05
Laudade, toolide üürimine	\$ 217.23
Piletid	\$ 44.20

Väljaminekud kokku \$ 1,171.48

Suvepäeva ülejääk \$ 1,688.52

Linda ja Edgar Kaskla annetasid veini ja karastavad joogid. Andres Ruetman annetas õlle.

LAHKUNUD

HELJA LIIVAMAA
sünd. LODI

sünd. 1. jaanuaril 1922.a. Võhmuta vallas, Järvamaal
surn. 28. oktoobril 2017.a. Carlsbad, Californias

Mina olen ülestõusmine ja elu. Kes minusse usub, see elab, isegi kui ta sureb.

Jh 11:25

*KOGUDUSE NÕUKOGU,
JUHATUS JA ÕPETAJA
SOOVIVAD KOGUDUSE LIIKMETELE NING SÕPRADELE*

**ÕNNISTATUD JÕULUPÜHI
JA HEAD UUT AASTAT!**

KALENDAARIUM

Los Angelese Eesti Segakoori harjutused toimuvad reede õhtuti kell 7:30 Eesti Majas.
Info Kaie Pallo, tel. 323-732-4362. Uued lauljad teretulnud.

- Laup. 2. dets. **Täienduskool Eesti Majas.** Info: Milvi Laan (310) 663-0676
kell 9:45 e.l.
- Pühap. 3. dets. **Jõululaat Eesti Majas.** Müügile tulevad verivorstid, jõuluroad, kohalik käsitöö
kell 11 e.l. ja kodumaised maiustused. Einelauas müügil supid, koogid, kohv, hõõgvein.
- Pühap. 10. dets. **Täienduskooli ja koguduse ühine jõulupuu Eesti Majas.** Täienduskooli ja
kell 2 p.l. koguduse liikmete ettekanded. Jõuluvana. Nõukogu liikmed: Asta Auksmann
ja Boris Auksmann. Järgneb koosviibimine kohvilauas, milleks palutakse tuua
suupisteid meie tavapärasel viisil.
- Kolmap. 13. dets. **Senioride Klubi jõulupuu Eesti Majas.** Jõulutoidud, jõululaulud, koosviibimine.
kell 11 e.l.
- Laup. 16. dets. **Los Angelese Eesti Segakoori jõulukontsert ja jõulupuu Eesti Majas.**
kell 2 p.l. Teretulnud on kõik vanad ja uued tuttavad.
- Pühap. 17. dets. Piiblitund Carlsbadis Margi ja Denny Knebeli kodus. Jõulukoosviibimine.
kell 12 päeval
- Pühap. 24. dets, **Püha Jõuluõhtu jumalateenistus Los Angelese kirikus.** Esineb Los
kell 2 p.l. Angelese Eesti Segakoor Kaie Pallo juhatamisel. Teenivad koguduse õpetaja
ja organist. Nõukogu liikmed: Aili Rebane ja Tõnis Rebane.
- Pühap. 7. jaan. **Täienduskool Eesti Majas.** Info: Milvi Laan (310) 663-0676
kell 9:45 e.l.
kell 2 p.l. **Armulauaga jumalateenistus Los Angelese kirikus.** Teenivad koguduse
õpetaja ja organist. Nõukogu liikmed: Raivo Neggo ja Malle Tael. Kohvilaud
- Kolmap. 10. jaan. **Senioride Klubi kokkutulek Eesti Majas.** Koosviibimine.
kell 11 e.l.
- Esmasp. 15. jaan. **Juhatuse koosolek Eesti Majas.**
kell 7:30 õhtul
- Pühap. 21. jaan. **Täienduskool Eesti Majas.** Info: Milvi Laan (310) 663-0676
kell 9:45 e.l.
kell 2 p.l. **Jumalateenistus Los Angelese kirikus.** Teenivad koguduse õpetaja ja
organist. Nõukogu liikmed: Andres Ruetman ja Uve Sillat. Kohvilaud.
- Pühap. 4. veebr. **Täienduskool Eesti Majas.** Info: Milvi Laan (310) 663-0676
kell 9:45 e.l.
kell 2 p.l. **Jumalateenistus Los Angelese kirikus.** Teenivad koguduse õpetaja ja
organist. Nõukogu liikmed: Helge Laan ja Olav Padjus. Kohvilaud.

Tähelepanu! Juhatus palub nõukogu liikmetel, kes teenivad kaasa jumalateenistustel, tulla kohale 30 minutit varem, enne teenistuse algust, et aidata katta kohvilauda.